

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2015-02-10
Besvaras senast
2015-03-03

Till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:276 Sysselsättning, antal arbetade timmar, välstånd och produktivitet

När finansminister Magdalena Andersson nyligen presenterade sin analys av det ekonomiska läget fortsatte hon på sin tidigare inslagna linje att inte redovisa sysselsättningsutveckling eller antal arbetade timmar. I stället valde finansministern att lyfta fram andra mått såsom välståndsökning och produktivitetstillväxt.

Finansministern påstod i sin redovisning att vi inte har haft någon välståndsökning i Sverige sedan 2007 samt att vi under samma tid har haft svag produktivitetstillväxt. Det finns flera problem med de mått finansministern valt att använda.

Redan i höstens budgetproposition kunde vi se att regeringen inte ville redovisa effekter på vare sig sysselsättning eller bnp av de åtgärder som föreslogs. Samtidigt försökte finansministern att sätta en negativ bild av svensk ekonomi som ingen annan höll med om och som hon fick mycket hård kritik för. Nu ser vi att finansministern fortsätter sina försök att blanda bort korten genom att lyfta fram nya mått.

Finansministern tar i sin redovisning inte hänsyn till de demografiska förändringarna i Sverige. Andelen äldre har ökat och andelen i yrkesverksam ålder har relativt sett minskat, huvudsakligen till följd av att de stora 40-talistgrupperna nu uppnått pensionsålder. Allt annat lika innebär det att produktiviteten sett till hela befolkningen med automatik minskar. Mer relevant vore att titta på hur produktiviteten ser ut i yrkesverksamma åldrar eller i avgränsade sektorer.

Det är också viktigt att reflektera över hur arbetskraftens produktivitet påverkas av olika förändringar på arbetsmarknaden. Om exempelvis stora grupper som tidigare har stått utanför arbetsmarknaden får arbete är det i grunden positivt, både för de enskilda människorna och för Sverige som land. Men det kan samtidigt innebära att den genomsnittliga produktiviteten sjunker, eftersom sannolikheten är stor att de åtminstone inledningsvis får arbete med relativt låga löner.

Det är allvarligt om finansministern med sin statistik försöker antyda att vissa jobb inte är tillräckligt fina och att enbart jobb högt upp i förädlingskedjan

räknas. Det tror jag är olyckligt. Alla jobb behövs och varje människa måste få möjlighet att delta på arbetsmarknaden utifrån sina förutsättningar.

Det finns dessutom en uppenbar risk att finansministern kommer att försöka lösa ett påstått produktivhetsproblem på samma sätt som Socialdemokraterna löste arbetslösheten förr – genom att lyfta bort stora grupper från arbetsmarknaden genom exempelvis förtidspensioneringar. Men det är bara ett tricksande med statistiken, det förbättrar inte situationen för vare sig enskilda människor eller Sverige i sin helhet.

Det vore bättre om finansministern återgick till att fokusera på de mått som har störst relevans för vår välfärdsutveckling, såsom sysselsättningsstillväxt, bnp-tillväxt och antal arbetade timmar. Regeringen valde i budgetpropositionen att – till skillnad från vad som varit brukligt under många år – inte i siffror redovisa effekterna av de egna förslagen på dessa mått. I text konstaterades dock att de egna förslagen skulle ”bidra till att sysselsättningen och BNP dämpas något”, vilket möjligen förklarar varför Magdalena Andersson hellre vill prata om något annat.

Med anledning av ovanstående skulle jag vilja ställa följande frågor till finansminister Magdalena Andersson:

1. Varför vill finansministern och regeringen inte redovisa effekterna på sysselsättning och antalet arbetade timmar av de egna politiska förslagen?
2. Vilka effekter, uttryckt i siffror, på sysselsättning och antal arbetade timmar, bedömer finansministern att de förslag som presenterades i budgetpropositionen för 2015 skulle ha fått?
3. Vad är syftet med att finansministern väljer att inte redovisa sysselsättningsutveckling eller antal arbetade timmar i sin rapport av det ekonomiska läget?
4. Varför har finansministern valt just de mått på välfärdökning och produktivitetstillväxt som hon har gjort, trots att beskrivningen riskerar att sprida en felaktig bild av utvecklingen eftersom de inte väger in för sammanhanget relevanta faktorer såsom exempelvis demografiska förändringar?
5. Anser finansministern att det vore bra för Sverige om produktiviteten i arbetskraften ökar genom att svaga grupper åter lyfts bort från arbetsmarknaden genom exempelvis förtidspensioneringar?

6. Är finansministern beredd att säkerställa att riksdagen fortsättningsvis får en relevant redovisning av vilka beräknade effekter på sysselsättning och antal arbetade timmar regeringens olika förslag medför?

.....

Jonas Jacobsson Gjörtler (M)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors